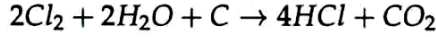

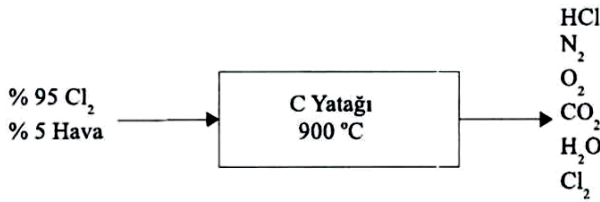
KMU 205 Kütle ve Enerji Denklikleri (2019-20 G)

6.Hafta: Kimyasal Tepkimeli Sistemlerde Kütle Denklikleri

HCl aşağıdaki reaksiyona göre kızgın kok yatağı üzerinden Cl_2 gazı geçirilerek üretilmektedir.

HCl üretmek amacıyla kurulu sistemde kuru temel üzerinden molar olarak % 95 Cl_2 ve % 5 hava içeren karışım kullanılmakta ve bu karışım teorik su buharının % 10 fazlası ile karıştırılarak 900 °C taki C yatağına gönderilmektedir. Cl_2 'nin % 85'i reaksiyona girmekte ve havadan gelen O_2 'nin tamamı CO_2 oluşturmaktadır. Sistemi terk eden gaz karışımının bileşimini hesaplayınız.

Temel: 100 gmol kuru besleme

Giren: 95 gmol Cl_2 , 5 gmol hava $\rightarrow$ 3.95 gmol N_2
 $\rightarrow$ 1.05 gmol O_2

Teorik H_2O = 95 gmol : %10 fazlası = 9.5 gmol $\Rightarrow$ giren H_2O : 104.5 gmol

Hava ile gelen O_2 : 1.05 gmol
 Reaksiyona giren Cl_2 : $95 \cdot \frac{85}{100} = 80.75$ gmol $\Rightarrow$ oluşan HCl = $2(80.75) = 161.5$ gmol

Hava ile gelen O_2 'den kaynaklanan CO_2 = 1.05 gmol.

Reaksiyona giren H_2O : 80.75 gmol . Kalan H_2O = 23.75 gmol

oluşan CO_2 = $(161.5)/4 = 40.375$ gmol

Çıkan Gazlar:

$$\text{Cl}_2 : 95 - 80.75 = 14.25 \text{ g/mol}$$

$$\text{H}_2\text{O} : 104.5 - 80.75 = 23.75 \text{ g/mol}$$

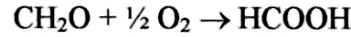
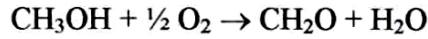
$$\text{HCl} : 161.5 \text{ g/mol}$$

$$\text{CO}_2 : 40.375 + 1.05 = 41.425 \text{ g/mol}$$

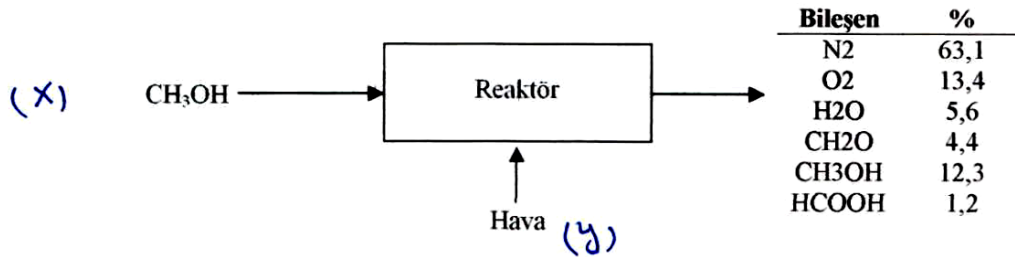
$$\text{N}_2 : 3.95 \text{ g/mol}$$

$$\text{O}_2 : 0. \text{ g/mol}$$

Formaldehit (CH_2O) metanolün (CH_3OH) hava ile katalitik oksidasyonundan elde edilmektedir. Böyle bir proseste reaksiyondan çıkan gaz karışımının bileşiminde % 63,1 N_2 , % 13,4 O_2 , % 5,6 H_2O , % 4,4 CH_2O , %12,3 CH_3OH ve % 1,2 HCOOH olduğu bulunmuştur. Reaktörde aşağıdaki reaksiyonlar cereyan ettiğine göre reaktöre giren hava / metanol oranı ile formaldehite dönüşüm oranını hesaplayınız.

Hava ile giren O_2 'nin yüzde kaçını I. rxn ile harcamıştır.

Temel: 100 gmol çıkan gaz karışımı

$$63.1 = y \frac{74}{100} \Rightarrow y = 79.87 \text{ g mol hava}$$

C Denkliği: $x = 4.4 + 12.3 + 1.2 = 17.9 \Rightarrow x = 17.9 \text{ g mol CH}_3\text{OH}$

$$\text{Hava / Metanol} = 79.87 / 17.9 = 4.46$$

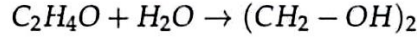
Formaldehit oluşum yüzdesi: $\frac{4.4}{17.9} \cdot 100 = 24.59$

$$\text{Hava ile giren } O_2: 63.1 \frac{21}{79} = 16.77 \text{ g mol.}$$

II. Reaksiyonda harcanan O_2 : oluşan $HCOOH$ mol sayısının yarısı kadardır. $\Rightarrow \frac{1.2}{2} = 0.6 \text{ g mol.}$

$$\frac{0.6}{16.77} \cdot 100 = \% 3.6$$

Etilen oksit (C_2H_4O), etilenin hava ile $250\text{ }^\circ\text{C}$ 'ta katalitik oksidasyonu ile elde edilmektedir. Reaktörden çıkan karışım bir yıkama kulesinde soğutulup su içinden geçirildiğinde etilen oksit su ile reaksiyona girerek etilen glikol oluşturmaktadır.

Bileşiminde % 5 etilen ve % 95 hava bulunan bir karışım katalizör üzerinden geçirildiğinde etilenin bir kısmı etilen oksite dönüşürken, bir kısmı tamamen oksitlenerek CO_2 ve H_2O 'ya dönüşmüş ve bir kısımda hiç tepkimeye girmeden kalmıştır. Yıkama kulesinden çıkan ve bileşiminde kuru temel üzerinden % 1.074 C_2H_4 , % 80.7 N_2 ve % 4.3 CO_2 bulunduran gaz karışımı su buharı ile doygundur. Karışımındaki $P_{su} = 15.4\text{ mmHg}$ ve toplam basınç 730 mmHg 'dır. Reaktöre giren her 100 mol gaz karışımına karşılık yıkama kulesine 1 mol su beslenmektedir. Yıkama kulesinin altından alınan çözeltideki glikol/su oranını ve yıkama kulesine giren gazın yüzde bileşimini hesaplayınız.

